

**TEEN OF
TANDER**
Transcript

TEEN of TANDER

Camoufleren

VS

Opvallen

Intro

Michiel

Oh Ragna! Kijk daar!

Ragna

Euh, waar?

Michiel

Kijk daar. Daar! Op dat paaltje. Een uil!

Ragna

Maar ik zie niks, Michiel.

Michiel

Jawel, kijk daar op dat veld!

Ragna

Oh daar, Michiel. Een pauw! Dat zie je ten minste.

Michiel

Zo is vogelspotten wel héél gemakkelijk, hè. Ja, zo gecamoufleerde vogels, ik vind dat wel cooler, hoor. Daar zit zo'n klein beetje een uitdaging in om die te vinden.

Ragna

Hmmm... nee. Geef mij maar opvallende vogels!

Michiel

Zeg euhm, denk jij hetzelfde? Is dit eigenlijk geen goed moment voor...

Emiel

... een battle! Hahah. Je had mij niet gehoord, hè.

Welkom bij TEEN OF TANDER, de podcast van Technopolis waarbij Ragna en Michiel elke keer hun gelijk willen halen met de hulp van de wetenschap. Deze week een battle tussen schitteren of maskeren:

Opvallen vs. Camoufleren
Prachtige Pauw vs. Verborgen velduil

Steel jij graag de spotlight of hou je toch liever van een verrassingsaanval?
Welke techniek zal vandaag zegevieren?

Michiel

Oef, dan toch een battle. Da's lang geleden.

Ragna

Ja, we hebben toch nog wat tijd bij dat vogelspotten.

Ronde 1: Het neusje van de zalm

Emiel

Ronde 1: Het neusje van de zalm!
Overtuig ons waarom jouw onderwerp de absolute TOP is.

Michiel

Wel, camouflage wil zeggen dat iets verstopt is in de omgeving, doordat het een bepaalde kleur, vorm of patroon heeft. Veel dieren zijn gecamoufleerd zodat ze niet het hapje kunnen worden van een roofdier. Bijvoorbeeld een wandelende tak. Die lijkt op een tak zodat hij niet gegeten wordt door vogels. Of een poolhaas. Die is grijsbruin in de zomer, maar krijgt een witte vacht in de winter. Zo kunnen vossen en wolven hem moeilijk zien in de sneeuw. Camouflage is dus voor hen van levensbelang.

Ragna

Ah ja, een beetje verstopperij voor gevorderden.

Michiel

Ja, dat klopt! En laat ons zeggen dat sommige dieren daar echt wel heel goed in zijn. De zeekat bijvoorbeeld. Dat is een soort inktvis. Die kan z'n kleur snel aanpassen aan z'n omgeving. En Ragna, die kan dat echt supergoed!

Wacht, het werkt zo: in hun huid zitten miljoenen cellen, met daarin een soort ballonnetjes die gevuld zijn met bruine, oranje of gele kleurstof. Spiertjes kunnen de ballonnetjes doen uitrekken of net doen samentrekken. En daardoor wordt de kleur beter of juist minder goed zichtbaar. De zeekat kan al die ballonnetjes in z'n huid aanpassen zodat hij perfect opgaat in z'n omgeving. En dit, liefste Ragna, gebeurt allemaal binnen een seconde.

Ragna

Wow, oké. Dat is wel supersnel.

Michiel

Ja, zot hè. En er is nog een laatste argument waarom camouflage beter is: niet alleen dieren, maar ook wij, mensen, maken er gebruik van. Wie camouflage zegt, denkt bijvoorbeeld aan het leger. Want zij hebben gecamoufleerde uniformen, legertanks, legernetten,... en noem zo maar op.

Ragna

Ja, maar het leger zegt me wel niet zoveel.

Michiel

ZJa, maar gelukkig gebruikt niet alleen het leger. We gebruiken het ook bij dingen die we niet graag in ons landschap zien. Zoals hoge, lelijke gsm-masten. Er zijn niet zoveel mensen die die mooi vinden, maar daar hebben we gelukkig iets op gevonden. Je kan zo'n masten namelijk camoufleren door met groene plastic ze te vermommen als boom. En afhankelijk van waar je ze wil zetten, kan je er een dennenboom van maken of een palmboom of een reuzencactus. Al zijn die dan wel heel groot.

Ragna

Ja, daar hebben ze wel goed over nagedacht.

TEEN of TANDER

Ragna

Maar allé Michiel, die opvallende dieren zijn niet alleen mooi om naar te kijken. Al die felle kleuren zijn ook zinvol, hè!

Michiel

Ah ja?

Ragna

Denk maar aan het rode lieveheersbeestje met zwarte stippen. Hij is heel opvallend tussen de groene bladeren en toch zullen vogels de beestjes niet oppeuzelen. Dat komt omdat ze met hun felle kleur zeggen 'Eet mij niet op, ik ben giftig'. Hoe feller van kleur, hoe giftiger het lieveheersbeestje zelf is. Misschien heb je wel al eens gezien dat die lieveheersbeestjes een klein geel druppeltje achterlaten. In dat druppeltje zit dus gif. Dat ruikt heel vies en smaakt superbitter.

Michiel

Oh wow, dat is gif? Ik dacht altijd dat dat pipi was.

Ragna

Nee hoor. Oké, daarnaast hebben die kleuren ook een voordeel bij ... het verleiden. Bijvoorbeeld met felgekleurde veren, kammen of poten willen mannetjesvogels vrouwtjes overtuigen om voor hen te kiezen. Felle kleuren zeggen de vrouwtjes twee dingen. Als eerste dat ze gezond zijn, want oude of zieke vogels zijn doffer van kleur. En ten tweede dat ze sterk of snel zijn, want ze zijn nog niet gepakt door roofdieren ondanks hun opvallende kleuren. Zo heb je bijvoorbeeld de blauwvoetgent. Dat is een vogel met...

Michiel

...blauwe voeten uit Gent?

Ragna

Blauwe voeten: ja. Uit Gent: nee. Nu, hoe blauwer de voeten, hoe aantrekkelijker het mannetje bij vrouwtjes is. Om extra indruk te maken Michiel, showen ze ook hun blauwe voetjes door ermee te dansen.

Michiel

Hmm... Dan moet ik misschien ook wel eens blauwe schoenen gaan halen.

Ragna

Ja, en als dat allemaal nog niet straf genoeg is: wij dragen ook opvallende dingen met felle kleuren. Dat kan soms zijn voor de veiligheid, zoals de felgele fluoehesjes die je draagt op de fiets, maar ook om uit te drukken wie we zijn of hoe we ons voelen. Er is zelfs een Belgische modeontwerpster die daar nog een stapje verder in gaat: Jasna Rokegem. Zij maakt kleren met lichtjes in, die veranderen van kleur afhankelijk van hoe je je op dat moment voelt. Zo is er bijvoorbeeld een jurk die je hersengolven opvangt en zo herkent of je vrolijk, droevig of boos bent.

Michiel

Dus als je boos bent...

Ragna

...licht die kleur op in het felrood. En ben je droevig, wordt die blauw en ben je vrolijk, wordt die geel.

Michiel

Hmm interessant. En welke kleur krijgt die als je op het toilet zit?

Ronde 2: Het poepje van de zalm

Emiel

Ronde 2: Het poepje van de zalm!

Overtuig ons met één argument waarom je tegenstander zijn onderwerp een absolute FLOP is.

Ragna

Michiel, je zei dat heel wat dieren camouflage gebruiken om niet opgegeten te worden, maar ook roofdieren gebruiken camouflage. Zo kunnen ze ongemerkt toeslaan en arme, nietsvermoedende prooidieren te pakken krijgen. Zoals een tijger bijvoorbeeld.

Michiel

Maar die is toch oranje?

Ragna

Ja, voor ons wel. Maar voor de prooien van de tijger, zoals bijvoorbeeld herten, is die wel degelijk gecamoufleerd. Die kunnen namelijk de kleur oranje helemaal niet zien. Voor hen lijkt de tijger net groen. En door de strepen op zijn vacht valt de tijger dan weer niet op in het bos tussen de bomen of in het hoge gras.

Michiel

Liefste Ragna, opvallen is ook niet altijd goed hoor. Want mensen maken vaak jacht op de opvallendste, meest kleurrijke dieren. Zo vangen ze bijvoorbeeld zeldzame vlinders om die dan onder een stolp te steken, of halen ze tropische vissen of koralen uit de zee om in aquaria te zetten en rukken ze zelfs papegaaien uit het wild om ze dan door te verkopen als exotisch huisdier.

Ragna

Allé, ocharme.

Michiel

Ja en dat heeft zelfs catastrofale gevolgen. Zoals voor de Spix'ara. Dat is een prachtige Braziliaanse blauwe papegaai. In 2000 verdween die helemaal uit het wild door de vernietiging van z'n leefgebied en door stropers. Gelukkig leven er nog wel tientallen dieren in kweekcentra in Duitsland, Brazilië, maar ook bij ons in België. Die centra werken superhard samen om de Spix'ara opnieuw te laten wennen aan z'n leven in het wild en ze kunnen dan weer vrijgelaten worden in de natuur. Waar ze hopelijk een veilige toekomst tegemoet gaan.

Ronde 3: Even iets anders

Emiel

Ronde 3: Even iets anders. Argumenten slingeren, daar zijn deze twee goed in. Maar kunnen ze ook op een andere manier hun gelijk halen? Deze aflevering in 'Even iets anders': Het opsporingsbericht.

Ragna

Op vraag van het parket van Technopolis verspreiden wij volgend opsporingsbericht:

Op donderdag 3 augustus, omstreeks 12u, verdween Gerald uit zijn huis.

Gerald werd de laatste keer gezien om 13u45 in het Vrijbroekpark in Mechelen. Getuigen bevestigen dat hij hier nog wat nootjes aan het eten was.

U kan Gerald makkelijk herkennen aan de felle kleuren: hij heeft een groene buik en een geel-groen-zwarte rug. Gerald heeft ook een blauwe vlek op iedere wang. Heeft u Gerald de grasparkiet zelf gezien of kent u mensen die misschien meer weten? Neem dan contact op met onze speurders.

Michiel

Even uw aandacht alstublieft voor volgend opsporingsbericht:

Op dinsdag 7 augustus, omstreeks 14u, verdween Kamiel.

Kamiel werd het laatst gezien toen hij vanop een glazen tafel op een bruine tak kroop. Sindsdien is elk spoor van hem verdwenen.

Voor zijn verdwijning had hij een groene huid, een lange tong en twee ogen die hij apart kon bewegen.

Heeft u Kamiel de kameleon zelf gezien of kent u mensen die misschien meer weten? Neem dan contact op met onze speurders.

Ronde 4: Het bekgevecht

Emiel

Ronde 4, we gooien alle remmen los, in deze laatste ronde met de laatste argumenten: Het bekgevecht.

Michiel

Sommige dieren lijken dan wel opvallend, maar eigenlijk gebruiken ze camouflage. Denk bijvoorbeeld aan zilverkleurige vissen zoals haringen. Voor ons lijken ze dus mega-opvallend, maar dat zilveren pak zorgt er net voor dat ze opgaan in de oceaan. Net als een spiegel, weerkaatst hun huid de omgeving.

Ragna

Ja, maar niet alle vissen zijn zilver, hè Michiel. Wist je dat kleuren voor sommige vissen ook heel belangrijk zijn? Die kleuren zorgen ervoor dat ze hun soortgenoten van een afstand kunnen herkennen. Of dat ze meteen zien of het een mannetje of een vrouwtje is, wat natuurlijk heel handig is als je snel op zoek bent naar een partner!

Michiel

Ja, dat klopt. Kleuren kunnen dus handig zijn om een partner te vinden als dier. Maar je wilt natuurlijk wel oud genoeg kunnen worden om een partner te kunnen vinden. Daarom zijn dieren die felgekleurd zijn als volwassene soms gecamoufleerd wanneer ze jonger zijn.

Zo ken je misschien wel de koninginnenpage. Dat is de grootste dagvlinder die je hier in België kan zien en die heeft mooie, geelzwarte vleugels. Die is best opvallend dus. Maar zo start hij niet. Wanneer hij uit z'n eitje kruipt, lijkt de rups net een klein vogelkakje. Zo willen hongerige vogels hem zeker niet opeten.

Ragna

Och, opvallen is echt veel beter, hoor! Felle kleuren die waarschuwen dat je een giftig en gevaarlijk dier bent: zo handig. Roofdieren laten je gewoon met rust. En dat is zelfs zo goed, Michiel, dat sommige dieren die helemaal niet giftig zijn de felle kleuren van een wel giftig dier nadoen. Zo worden ze ook gerust gelaten. Zeg Michiel, ik denk dat jij zelfs zo'n dier kent.

Ja, de zweefvlieg. Die leven ook in België en lijken precies op een wesp. En in de buurt van een wesp ben je natuurlijk wel voorzichtig, want die kan nogal steken, hè. Die zweefvlieg daarentegen, totaal ongevaarlijk. Maar door die opvallende gele en zwarte strepen te gebruiken, geven ze eigenlijk een nepwaarschuwing aan roofdieren waardoor die niet worden opgegeten.

Michiel

Hmmm... da's wel slim gezien.

Slot

Emiel

Voilà beste luisteraars, het zit erop. Wie vind jij dat er gewonnen is?

Michiel

Zeg, heb jij nu blauwe schoenen aan?

Emiel

Ja, leuk dat je het opmerkt. Heb je nog aanvullingen, suggesties of ideeën? Mail ons gerust op podcast@technopolis.be.

Ragna

Oeh Michiel, kijk daar! Zo'n mooie dennenboom. Dat zou wel een heel goede kerstboom zijn.

Michiel

Ragna, blijf daaraf. Laat dat staan. Da's wel een gsm-mast, hè.

Emiel

En tot de volgende keer!

Zeg, even serieus. Ik vind het toch niet zo gemakkelijk. Bijvoorbeeld die zweefvlieg. Die ziet er dus opvallend uit om te camoufleren dat ze een zweefvlieg is? Ingewikkeld.

Kom Gerald, Kamiel, we bespreken het verder op café.